

KLIMA-OG ENERGIMINISTERIET,
24.FEBRUAR, 2011

SAMLENOTAT TIL FOLKETINGETS
EUROPAUDVALG

**Miljørådsmøde (klimapunkterne)
den 14. marts 2011**

Indholdsfortegnelse

5. Kommissionens meddelelse" Fælles landbrugspolitik på vej mod 2020" KOM 2010(672) <i>- Udveksling af synspunkter</i>	Side 2
6. Bidrag til det Europæiske Semester- Den Årlige Vækstundersøgelse KOM 2011(11) <i>- Udveksling af synspunkter</i>	Side 17
7. Klimaforandringer: vurdering af situationen efter UNFCCC COP 16 Doc. 5935/11/11 <i>- Vedtagelse af Rådskonklusioner og udveksling af synspunkter</i>	Side 24

5. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 – fremtidens udfordringer: fødevarer, naturressourcer og landdistrikter

KOM 2010(672)

Udveksling af synspunkter.

Revideret genoptryk af Fødevarerministeriets samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 24. februar 2011. Ændringer er markeret i margenen. Notatet oversendes tillige til Folketingets Energipolitiske Udvalg og Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Resumé

Kommissionen har den 18. november 2010 præsenteret sin meddelelse om reformkursen for den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020. Konkrete forslag forventes fremlagt i sommeren 2011. Meddelelsen fokuserer på, at reformen af den fælles landbrugspolitik skal tilvejebringe instrumenter med henblik på at imødekomme de fremtidige nye udfordringer som fødevarerforsyningsikkerhed, bæredygtig forvaltning af naturressourcer, klimaforandringer, global konkurrence, lokal beskæftigelse og territorial balance. Kommissionen opstiller i meddelelsen tre optioner – 1) status quo med mindre tilpasninger, 2) mere balanceret, målrettet og bæredygtig støtte og 3) en mere omfattende reform af den fælles landbrugspolitik. Kommissionen beskriver hovedsageligt elementerne i option 2.

Baggrund

Kommissionen har den 18. november 2010 præsenteret sin meddelelse om den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020 til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget. Forslag til juridiske tekster forventes fremlagt i sommeren 2011. Meddelelsen er modtaget i en dansk sprogversion den 23. november 2010.

Meddelelsen er sat på dagsordenen for rådsmøde (Miljø) den 14. marts 2011 mhp. udveksling af synspunkter om input vedr. klima, miljø- og energi komponenterne til den videre behandling af den fremtidige landbrugspolitik i rådsformationen landbrug og fiskeri.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse skitserer i meget generelle vendinger, hvilken retning Kommissionen finder, at den fremtidige fælles landbrugspolitik skal tage. Dermed påbegyndes drøftelserne om rammerne for EU's landbrugspolitik for perioden 2014-2020. Meddelelsen indeholder ikke angivelse af nogen beløbsstørrelser for støtteniveauer eller budgetandele. Reformen af den fælles landbrugspolitik skal ses i sammenhæng med forhandlingerne om de finansielle rammer, som ventes at finde sted sideløbende med landbrugsforhandlingerne. Kommissionen har i meddelelsen fastholdt behovet for en stærk fælles landbrugspolitik, struktureret omkring to søjler.

Kommissionen argumenterer for, at den fælles landbrugspolitik skal forholde sig til de fremtidige nye udfordringer såsom fødevarerforsyningsikkerhed, bæredygtig forvaltning af naturressourcer, klimaforandringer, global konkurrence, lokal beskæftigelse og territorial balance. Meddelelsen berører spørgsmålet om omfordeling af den direkte støtte, redesign af søjle I og målretning af den direkte støtte, samt fastholdelse og udvidelse af den nuværende søjle II.

Kommissionen fremhæver følgende 3 overordnede udfordringer for den fælles landbrugspolitik:

- 1) Fødevarerforsyningsikkerhed, det vil sige, at der skal produceres fødevarer til forbrugerne af høj kvalitet og i et bredt udvalg, herunder lokale produkter. Produktionen vil i fremtiden være præget af et mere konkurrencepræget miljø, større usikkerhed og øget prisvolatilitet.
- 2) Miljø og klimaforandringer, det vil sige, at man bør udnytte landbrugssektorens potentiale til at bidrage til opfyldelse af EU's klima- og energimål, herunder afbøde klimaforandringer og bidrage til reduktion af CO₂ udslip.
- 3) Territorial balance, fastholdelse af en territorial balance i erkendelse af, at landbrugsproduktion er en afgørende faktor for økonomien i landdistrikterne gennem koblingen til tilknyttede sektorer inden for særligt fødevarer, turisme og handel.

Ved at imødekomme disse udfordringer finder Kommissionen, at den fælles landbrugspolitik også vil bidrage til Europa 2020 strategiens mål om intelligent, bæredygtig og inkluderende grøn vækst.

Fremtidige instrumenter

Den fælles landbrugspolitik skal ifølge Kommissionen også fremover baseres på 2 søjler, hvor søjle I skal indeholde støtte, som ydes til alle landbrugere på årlig basis, mens søjle II skal indeholde støtteredskaber, der giver medlemsstaterne tilstrækkelig fleksibilitet til at afpasse støtten til medlemsstaternes særlige behov på en flerårig basis.

Direkte støtte (søjle I)

Den fremtidige direkte støtte, der ydes til aktive landbrugere, foreslås baseret på følgende principper:

- En afkoblet ensartet grundlæggende indkomststøtte til alle landbrugere på regionalt niveau, forudsat opfyldelse af krydsoverensstemmelseskravene. Denne støtte ventes underlagt et øvre støtteloft (capping).

- En obligatorisk ”grøn” komponent til støtte, der baseres på enkle, generelle, ikke-aftalebaserede og årlige miljøtiltag i EU, som for eksempel permanente græsarealer, grønt plantedække, omdriftskrav og økologisk braklægning. Derudover foreslår Kommissionen, at man skal undersøge muligheden for at inkorporere de krav, der gælder for de nuværende Natura 2000-områder og at udbygge visse elementer af kravene om God Landbrugs- og Miljømæssig stand (GLM).
- En supplerende indkomststøtte til støtten under søjle II, der ydes til landbrugere i områder med naturlige begrænsninger (herunder ugunstigt stillede områder).
- En for medlemsstaterne frivillig koblet støtte med henblik på at tage hensyn til særlige problemer i visse regioner.
- En fastsættelse af en enkel og specifik støtteordning for små landbrugere med henblik på at opretholde konkurrenceevnen og beskæftigelsen i landdistrikterne.
- Forenkling af reglerne for krydsoverensstemmelse. Det skal overvejes at inddrage vandrammedirektivet i anvendelsesområdet for reglerne om krydsoverensstemmelse, når direktivet er gennemført.

Markedsforanstaltninger (under søjle I)

Kommissionen vil overordnet set fastholde den nuværende markedsorientering af den fælles landbrugspolitik, idet Kommissionen dog vil foreslå en forenkling og justering af de nuværende markedsinstrumenter, herunder introducere yderligere elementer, som for eksempel forlængelse af interventionsperioden, anvendelse af klausuler om forstyrrelse af markedet og støtte til privat oplagring. Kommissionen vil forbedre sukkersektorens konkurrencedygtighed ved at foreslå, at det skal undersøges, hvilke muligheder, herunder en eventuel kvoteudfasning, der er ved de nuværende sukkerkvoters ophør i 2014/15. Endelig foreslås det, at fødevarerforsyningskædens funktionsmåde skal forbedres, idet landbrugets andel af værditilvæksten er faldet. Fokus i denne sammenhæng er på landmændenes forhandlingsposition, kontraktforhold, strukturudvikling og funktionen af derivatmarkedet¹ for landbrugsråvarer.

Landdistriktsudvikling (søjle II)

Kommissionen fremhæver, at landdistriktspolitikken, som en integreret del af den fælles landbrugspolitik, har vist sin værdi ved at styrke bæredygtigheden af EU's landbrugssektor. Landdistriktspolitikken skal fortsat bidrage til

- landbrugets konkurrenceevne ved at fremme innovation og omstrukturering og mere effektiv anvendelse af ressourcerne,
- en bæredygtig forvaltning af naturressourcer, hvor der tages hensyn til miljøet, landskabspleje og bevarelse af landarealernes produktionskapacitet, og
- territorial balanceret udvikling i landdistrikterne i hele EU gennem en styrkelse af lokalområder, kapacitetsopbygning og forbedring af lokale forhold.

¹ Et derivat er et finansielt instrument, hvis værdi afhænger af udviklingen i det underliggende aktiv.

Inden for denne ramme skal miljø, klimaændring og innovation være de retningsgivende temaer. Der skal fastsættes indikatorer, som skal sikre en effektiv målopfyldelse, ligesom der skal fokuseres på øget sammenhæng mellem landdistriktspolitikken og andre politikker for eksempel gennem en fælles strategisk ramme for EU-fonde.

Derudover foreslår Kommissionen, at der etableres risikohåndteringsværktøjer til at tage bedre hånd om indkomstsvingninger og markedsvolatilitet. Under landdistriktspolitikken foreslår Kommissionen mulighed for et nyt indkomststabiliserende værktøj, som er i overensstemmelse med WTO's regler for grøn boks samt øget støtte til forsikringsinstrumenter og gensidige fonde. Kriterierne for fordelingen mellem medlemsstaterne af midler til udviklingen af landdistrikterne skal overvejes. Endelig skal der ske en styrkelse og forenkling af kvalitets- og afsætningsfremme politikker med henblik på at styrke konkurrenceevnen i landbrugssektoren.

Reformscenarier

Kommissionen finder, at der er tre overordnede optioner til videre overvejelse, hvor den ene er den ovenfor beskrevne, mens de andre to reformscenarier alene skitseres meget kort. Disse er:

Option 1, der karakteriseres som et status quo scenarie, indebærer gradvise mindre tilpasninger af den nuværende politiske ramme med fokus på justeringer og forbedringer af visse områder som for eksempel omfordeling af støtten mellem medlemsstaterne.

Option 2 lægger op til reform, som beskrevet ovenfor, med den målsætning at gøre den fælles landbrugspolitik mere bæredygtig og skabe bedre balance mellem forskellige politiske målsætninger. Dette skal gøres gennem mere målrettede foranstaltninger.

Option 3 indebærer en mere omfattende reform af den fælles landbrugspolitik med stærk fokusering på miljø og klimamålsætninger og gradvis ophævelse indkomststøtte og de fleste markedsforanstaltninger.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om meddelelsen. Europa-Parlamentet forventes dog at fremlægge en udtalelse på eget initiativ.

Konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv konsekvenser for EU-budgettet, ligesom meddelelsen ikke i sig selv har statsfinansielle, lovgivningsmæssige eller administrative konsekvenser. Idet meddelelsen vil danne grundlag for det videre arbejde med reformen af landbrugspolitikken efter 2013 vil den dog have afledte statsfinansielle konsekvenser for det danske bidrag til finansiering af

landbrugspolitikken samt erhvervsøkonomiske konsekvenser i form af omfanget af landbrugsstøtten, som Danmark modtager. Disse kan dog ikke vurderes på nuværende tidspunkt.

Høring

§ 2-udvalget(landbrug) er blevet hørt om meddelelsen på møde den 16. november 2010, og meddelelsen har endvidere været i skriftlig høring.

Landbrug & Fødevarer lægger vægt på, at EU's landbrugspolitik også i fremtiden skal være fælles, således at de samme regler gælder for alle landmænd i alle medlemsstater. Det er vigtigt, at der tages udgangspunkt i, at en ny fælles landbrugspolitik skal forbedre erhvervets konkurrenceevne, og at der samtidig tænkes yderligere forenkling ind i lovgivningen. Der skal desuden skabes mere synergi og sammenhæng mellem EU's forskellige ordninger, således at disse understøtter, og ikke modarbejder, hinanden. Det gælder for eksempel definitionen af støtteberettigede arealer i forhold til overgang til natur. Landbrug & Fødevarer ønsker ikke forsikringsordninger, men derimod en markedsbaseret løsning af udfordringerne. Intervention kan i visse tilfælde være nødvendigt, men det skal kun ske som en nødløsning. Endvidere er det vigtigt, at der sendes et signal om, at den direkte støtte sker som en honorering af de høje krav, der stilles til landmænd og producenter i EU. Et konkret problem er, at der ikke er mulighed for at give éngangskompensation til de landbrug, der er placeret i områder med særlige miljøudfordringer. Landbrug & Fødevarer finder, at støtte til ugunstigt stillede områder også bør kunne gives til områder med naturlige restriktioner i henhold til miljølovgivningen.

Udgangspunktet for Landbrug & Fødevarer er en grundholdning om at fremme en stærk fælles europæisk landbrugspolitik, der fremmer en konkurrencedygtig og markedsorienteret sektor. Politikken skal bygge på en fælles finansiering, og samtidig forhindre, at der indføres konkurrenceforvridende statsstøtte. Tilsvarende skal den fælles landbrugspolitik så vidt muligt bygge på ens rammevilkår gennem blandt andet fælles EU-regler. Endelig skal man holde sig for øje, at EU's landbrugspolitik løbende skal afstemmes med udviklingen i de lande vi normalt konkurrerer med på det globale marked; det skal blandt andet ske i regi af verdenshandelsorganisationen WTO.

I forhold til den aktuelle meddelelse, så skal det indledningsvist konstateres, at meddelelsen ikke indeholder konkrete budgetovervejelser, konkrete satser, procentændringer m.v. En endelig vurdering af meddelelsen må nødvendigvis kræve kendskab til disse elementer. Men med dette forbehold, så efterlader meddelelsen et indtryk af, at Kommissionen i det anbefalede scenarie på nogle områder bevæger sig i den rigtige retning – men ikke er ambitiøse nok. Det er Landbrug & Fødevarers overordnede opfattelse, at den fælles landbrugspolitik i større grad skal målrettes mod to mål. For det første skal politikken sikre en styrket konkurrenceevne for europæisk landbrug og fødevarerindustri; og for det andet skal politikken bidrage til at løse de udfordringer, som europæisk landbrug står overfor i relation til blandt andet miljø og klima.

I forhold til behovet for en styrket konkurrenceevne, så er det holdningen hos Landbrug & Fødevarer, at meddelelsen ikke i tilstrækkelig grad forholder til udfordringen fra den fortsatte globalisering – og dermed behovet for en fortsat styrkelse af europæisk landbrugs og fødevarerindustriens konkurrenceevne. Hvis ikke EU forstår at tage den udfordring op, så vil EU's nuværende eksport af fødevarer i stigende grad blive presset væk fra til globale markeder og henvist til afsætning på det indre marked; og samtidig må der forventes en øget import af fødevarer fra konkurrencedygtige lande. Dermed vil man forsømme muligheden for at øge væksten og dermed muligheden for at skabe nye arbejdspladser. Og netop landbrugs- og fødevarersektorens vigtige rolle som skaber af vækst og beskæftigelse i relation til EU's vækststrategi – Europa 2020 – blev understreget af EU's stats- og regeringschefer på deres møde i marts 2010.

I forhold til ambitionerne om i større udstrækning at målrettet landbrugspolitikken mod at løse nogle af problemerne i relation til miljø og klima, så er der rigtige takter i Kommissionens oplæg. Det gælder både i forhold til den direkte støtte (søjle I) og i forhold til landdistriktspolitikken (søjle II), hvor man lægger op til, at landbrugspolitikken i stigende grad skal bruges til at fremme innovation og grønne løsninger. Men det er vigtigt, at man giver mulighed for at præmiere de landbrug, som er frontløbere på miljø og klimaområdet – hvad der generelt karakteriserer dansk landbrug og fødevarerindustri.

I forhold til mere konkrete bemærkninger, så skal nedenstående punkter fremhæves:

Anerkendelse af frontløbere i forhold til Kommissionens forslag om en "grøn" komponent

Kommissionen lægger op til, at man vil indføre en obligatorisk "grøn" komponent, der skal styrke den miljø- og klimamæssige hensyntagen i forbindelse med dyrkningen af landbrugsjorden. På dette område er dansk landbrug generelt betydeligt længere end det øvrige EU – blandt andet med hensyn til krav om efterafgrøder og reducerede kvælstofnormer. Det bør i forbindelse med den konkrete udformning af dette element sikres, at lande/regioner (som for eksempel Danmark), der har været frontløbere, anerkendes for denne indsats. Det skal med andre ord sikres, at de krav, der stilles for at kunne modtage denne "grønne" komponent, skal tage udgangspunkt i de gældende fælles EU-regler således at strammere nationale bestemmelser betyder, at man umiddelbart kan modtage støtten.

Øget satsning på landdistriktspolitikken

Landbrug & Fødevarer mener, at den fremtidige landdistriktsstøtte bør have en øget fokus på både en vækstdagsorden og en miljødagsorden. I forhold til miljødagsordnen så skal ikke mindst målrettede tiltag prioriteres højt. Disse skal blandt andet være med til at afhjælpe en række af de udfordringer, som erhvervet står overfor i tilknytning til implementering af blandt andet vandramme- og habitatdirektivet. Vækstdagsordnen skal blandt andet fokusere på klimaområdet, og sikre en øget støtte til innovation, vidensformidling og investeringsstøtte til prioriterede områder.

For at fremme denne dagsorden bør Danmark have en mere rimelig andel af EU's samlede landdistriktsbudget. Da de udfordringer, som landdistriktspolitikken skal bidrage til at løse, står i forhold til den samlede landbrugsproduktion, bør Danmarks andel EU's landdistriktsbudget afspejle Danmarks andel af EU's samlede landbrugsproduktion – det vil sige en andel på omkring 2,5 %.

I forhold til især miljøområdet er det vigtigt at sikre, at de konkrete ordninger indeholder de nødvendige incitamenter – for eksempel i form af en engangskompensation – der sikrer den ønskede udnyttelse. Endvidere bør det i forhold til den nuværende støtte til ugunstigt stillede områder vurderes, hvorvidt den også bør kunne ydes til arealer, der har en naturlig restriktion i forhold til miljølovgivningen.

Endelig er det vigtigt, at den fremtidige landbrugspolitik, herunder ikke mindst landdistriktsprogrammet, muliggør naturpleje som produktionsgren. Med den nuværende politik er der ofte et modsætningsforhold mellem de krav, der stilles for at modtage enkeltbetaling og de målsætninger, der er i landdistriktsprogrammet.

En ny fordeling af EU's landbrugsstøtte mellem EU's medlemsstater

Et af de væsentlige temaer i diskussionen om den fremtidige landbrugspolitik er fordelingen af støtte mellem EU's medlemsstater. Landbrug & Fødevarer bakker op om, at man finder en bedre balance, der imødekommer de nye medlemslande. Men samtidig er det vigtigt at sikre – også set i relation til ambitionen om at være konkurrencedygtige på det globale marked – at man sikrer, at de direkte betalinger understøtter de bedrifter, der producerer effektivt og med fokus på fødevarer sikkerhed, klima, miljø, dyrevelfærd m.v.

En forenkling af landbrugspolitikken

En reel forenkling af den fælles landbrugspolitik kan kun ske i forbindelse med en reform af landbrugspolitikken. Set i lyset af de meget komplicerede regelsæt, der gælder i forhold til den fælles landbrugspolitik, så er det vigtigt at få det sat på dagsordenen. Det er vigtigt både i forhold til at sikre at politikken er forståelig, men også for at lette de administrative omkostninger for landmænd og virksomheder. Landbrug & Fødevarer er i færd med at udarbejde en liste med konkrete forslag.

Fastholdelse af nuværende markedsinstrumenter – og øget satsning på promotion

I forhold til markedsforanstaltninger støtter Landbrug & Fødevarer en fortsat markedsorientering af EU's landbrugspolitik. Men samtidigt er det nødvendigt, at der bevares et reelt og effektivt sikkerhedsnet for de produkter, der allerede er omfattet af eksisterende markedsinstrumenter. Man bør endvidere undersøge, om de senere års opstramninger af markedsinstrumenterne, for eksempel for korn, fortsat er relevante i forhold til målsætningen om at skabe markedsbalance og -stabilitet.

Hvad angår risikohåndteringsværktøjer mener Landbrug & Fødevarer, at markedsstabilitet bør sikres via eksisterende instrumenter. Såfremt der, som foreslået i meddelelsen, indføres nye sikkerhedsforanstaltninger lægger Landbrug & Fødevarer stor vægt på, at ordningerne er så transparente og generelle som muligt. Ordningerne bør være fuldt ud EU-finansierede, og det skal sikres, at de hverken er konkurrenceforvridende eller bidrager til renationalisering af landbrugsstøtten.

Med hensyn til afsætningsfremme finder Landbrug & Fødevarer det meget positivt, at Kommissionen lægger op til en mere aktiv afsætningspolitik via promotion-ordningen. Det er vigtigt, at de afsætningsfremmende værktøjer kan implementeres på en enkel måde og primært bruges uden for EU's indre marked.

Overvejelser om en fjernelse af sukkerkvoterne

EU har netop færdigimplementeret sukkerreformen fra 2006, som har ført til en reduktion i EU's sukkerproduktion med 30 pct., herunder stop for sukkerroedyrkning i fem medlemsstater. Det har også betydet, at EU er gået fra at være eksportør til nettoimportør. Sektoren har således netop gennemgået en kraftig effektivisering, og en udfasning af kvoterne vil sandsynligvis føre til stop for sukkerproduktionen i yderligere områder. En udfasning af kvoterne skal således vurderes nøje i forhold til andre markedsforanstaltninger, som kan give et nødvendigt stabilt grundlag for en fortsættelse af sukkerproduktionen. Fjernelse af kvoterne stiller skærpede krav til lige konkurrencevilkår mellem medlemsstaterne, hvilket i givet fald vil blive en afgørende faktor for en fortsættelse af sukkerproduktionen i Danmark.

Indførelse af en basisindkomststøtte og overvejelser om at indføre et loft per bedrift

Kommissionen lægger op til at indføre en basisindkomststøtte og i den forbindelse overveje at indføre et loft for betalingerne til store landbrug. Det er Landbrug & Fødevarers opfattelse, at de direkte betalinger fremadrettet skal ses som en honorering af de samfundsmæssige krav og ønsker, som stilles til landbrugsproduktionen i EU, for eksempel i forhold til miljø, fødevarerikkerhed, dyrevelfærd og klima – krav som produkter fra lande uden for EU, som vi konkurrerer med, ikke skal leve op til. På den baggrund kan Landbrug & Fødevarer heller ikke støtte indførelsen af et støtteloft på bedriftsniveau, da vil ramme de bedrifter, der søger at blive mere konkurrencedygtige gennem en udnyttelse af størrelsesøkonomien.

Det bør endvidere sikres, at man på nationalt/regionalt niveau kan fastlægge, hvorvidt basispræmien skal være en flat-rate betaling, som er ens per hektar inden for en landet/regionen, eller den skal differentieres med udgangspunkt i de nuværende betalingsrettigheder. (Danmark betragtes som en region). Der skal således sikres mulighed for, at de sektorer, hvor der i Danmark er, eller vil komme, et tillæg til basisbetalingen under enkeltbetalingssystemet, fremover skal kunne modtage forholdsmæssigt den samme præmie.

Mulighed for en frivillig koblet støtte

Kommissionen foreslår, at det inden for nogle klart definerede grænser fortsat bør være muligt at yde en begrænset koblet støtte. Landbrug & Fødevarer støtter denne mulighed, idet det blandt andet af hensyn til en fortsat handyrproduktion (ungtyre) i Danmark sandsynligvis vil være nødvendigt at have dette instrument til rådighed.

DI Fødevarer mener generelt, at den fælles landbrugspolitik bør indrettes, så den lever op til målsætningerne i EU2020-strategien og aktivt bidrager til at understøtte vækst og konkurrenceevne i Europa. Den fælles landbrugspolitik skal være markedsorienteret, skabe forsyningsikkerhed og adgang til råvarer til konkurrencedygtige priser på en ressourceeffektiv måde, der tilgodeser hensyn til miljø og klima. DI Fødevarer mener, at den direkte landbrugsstøtte skal omlægges og udfases så en større del af EU's budget bliver målrettet EU's vækststrategi.

DI Fødevarer bemærker, at Kommissionens meddelelse i meget generelle vendinger skitserer, hvilken retning Kommissionen finder, at den fremtidige fælles landbrugspolitik skal tage. Der lægges op til, at den fælles landbrugspolitik skal bidrage til EU's vækststrategi, hvilket er positivt. I den forbindelse er det helt centralt, at reformen af den fælles landbrugspolitik ses i sammenhæng med forhandlingerne om de finansielle rammer, som ventes at finde sted sideløbende med landbrugsforhandlingerne. Meddelelsen indeholder ikke angivelser af nogen beløbsstørrelser for støtteniveauer eller budgetandele. DI Fødevarer mener, at den mest direkte vej til at bidrage til EU's vækststrategi vil være at overføre midler fra den direkte støtte til andre områder af EU's budget, der understøtter europæisk forskning og innovation, høj mobilitet, en effektiv energisektor, adgang til kapital for iværksættere samt digitalisering. DI Fødevarer er betænkelige ved udsigten til, at omlægningen af den fælles landbrugspolitik sker inden for rammerne af de eksisterende søjler. En mindre justering af den direkte støtte og eventuel overførsel af midler til søjle II vil ikke være tilstrækkeligt til at sikre de nødvendige midler til vækstskabende initiativer.

Økologisk Landsforening konstaterer, at den fremtidige fælles landbrugspolitik bør bygges op om to grundlæggende principper, dels "noget for noget", dels at landbruget skal have "betaling for at producere fælles goder", og foreslår på den baggrund følgende model for støtteudbetalingen under søjle I:

- Alle landmænd modtager et hektarstøttetilskud, der samlet kan svare til mellem 30 og 50 % af de tilskud, der udbetales under søjle I.
- Hektartilskuddet kan suppleres med top-ups med 100 % EU-finansiering til natur, reducerede kvælstofniveauer, ingen pesticider/rent drikkevand, klima og dyrevelfærd.

Satserne for top-ups skal indeholde en reel betaling for det fælles gode, der kommer ud af det. Landbruget har krav på at få mere end blot kompensation, da der er tale om et reelt produkt, som kommer alle til gavn, men som ikke kan omsættes på et marked. "Noget for noget" princippet

indebærer, at landbruget kun kan hæve tilskud til top ups, der omfatter tiltag, som rækker ud over det, som landmanden skal gøre for at overholde landets generelle miljø- og landbrugslovgivning.

Økologisk Landsforening har regnet på et scenarie, hvor en reduktion af enkeltbetalingstilskuddet til ca. 1.500 kr./ha. kan øge antallet af hektarer under en miljø- og landskabsforbedrende ordning fra godt 300.000 ha til godt 1.000.000 ha. Udbetalingen til miljø- og landskabsforbedrende tiltag vil blive øget fra at udgøre knap 5 % af EU udbetalingerne til landbruget i Danmark til at udgøre 35 % af udbetalingerne. Samtidigt er der tilvejebragt midler til investering i produktionssystemer med bedre dyrevelfærd. Baggrund for forslaget er, at landbruget overordnet producerer både fødevarer og fælles goder. Landbruget har et stort ansvar for mange fælles goder i samfundet, som ikke kan omsættes på et marked. Hvis landbruget skal levere disse fælles goder, så er det nødvendigt at betale landbruget for at producere dem. Det er ikke tilstrækkeligt at kompensere for øgede udgifter eller tabt indtægt, betalingen skal indeholde en reel aflønning for at producere fælles goder, tilsvarende som der er en indtægt ved salg af produkter ud fra bedriften. Det er denne betaling, som landbrugsstøtten gradvis skal rettes mod. De fælles goder er et robust dyrkningssystem, der rummer naturlige reguleringsmekanismer og rig natur med god biodiversitet og adgangsmuligheder for folk i landdistrikterne; reduceret kvælstofdeling; rent drikkevand og sunde og rene fødevarer; god dyrevelfærd og klimaforbedringer.

Økologisk Landsforening påpeger, at forslaget falder godt i tråd med det oplæg, som Kommissionen præsenterede i november 2010 og konstaterer endvidere, at det ikke er første gang, at der foreligger forslag, der fremhæver en høj prioritering af det multifunktionelle landbrug. Økologisk Landsforening betegner dette værdiskabende landbrug med fælles goder. Tidligere forslag har imidlertid ikke ført til mange konkrete handlinger. Derfor lægger Økologisk Landsforening vægt på en konkret prioritering af budgetmidlerne, og at der sikres en bedre koordination mellem landbrugspolitikken og miljøpolitikken.

Økologisk Landsforening fremhæver, at de administrative redskaber samt kontrollen stadigt forbedres, så modellen med top- ups forudses at kunne blive gennemført uden at øge den samlede kontrol- og administrationsbyrde. Tiltagene på arealerne vil kunne registreres i fællesskemaet og kontrollen vil ligesom kontrollen i dag af arealtilskuddene kunne gennemføres ved hjælp af digitale markkort suppleret med fysisk inspektion.

Meddelelsen blev forelagt Klima-og Energipolitisk Specialudvalg den 7. februar 2011 hvor efter der fremkom følgende bemærkninger særligt relevante for klima- og energiaspekterne af meddelelsen:

Det Økologiske Råd fremfører at den kommende reform af den fælles landbrugspolitik i EU skal målrettes tilvejebringelse af offentlige goder som naturpleje, klimasikring, rekreative muligheder og opretholdelse af jordens frugtbarhed, der ikke bliver honoreret via markedsmekanismerne samt at overførsel af midler fra søjle 1 til søjle 2 bør være obligatorisk for alle medlemslande. Det vil sige

at overføre midler fra enkeltbetaling til særlig miljøstøtte. Andelen af midler i søjle II der anvendes til miljøformål skal øges. Udtagning af sårbar landbrugsjord af hensyn til natur, miljø og klima bør indgå som prioriteret område under søjle II. Forskning og udvikling indenfor miljø og klima, herunder økologi bør opprioriteres væsentligt. Fremme af øget kulstoflagring i jorden blandt andet via dyrkning af efterafgrøder, udtagning af sårbar landbrugsjord, støtte til gylleseparering og biogas, samt forskning og udvikling af klimavenligt landbrug fremhæves som særligt relevant for klimabeskyttelsen.

Vedvarende Energi mener, at der burde være mere fokus på klima og miljø i meddelelsen, herunder for eksempel landbrugets egen klimamæssige belastning, levering af grøn biomasse samt klimabelastningen ved import af landbrugsprodukter.

Meddelelsen blev forelagt Miljøpolitisk Specialudvalg den 9. februar 2011, hvor der fremkom bemærkninger fra Greenpeace, Danmarks Naturfredningsforening, Økologisk Råd, Økologisk Landsforening.

Greenpeace fandt det vanskeligt at kommentere på meddelelsen, da man ikke vurderede, at det havde noget egentligt miljømæssigt indhold.

Danmarks Naturfredningsforening (DN) tilkendegav, at den danske redegørelse for Kommissionens meddelelse af 18. november 2010 og den danske regerings foreløbige generelle holdning til meddelelsen ikke afspejler de store ambitioner, Kommissionen har til, hvilken rolle landbrugspolitikken kan spille i fremtiden på miljø-, natur – og klimaområdet.

DN bifalder Kommissionens udspil og støtter tanken om at lægge en stor del af miljøbeskyttelsen i Søjle I. Foreningen mener også, at en udvikling af økologisk jordbrug skal lægges ind under søjle I. Dels for at undgå, at økologiens vækst i EU skal være afhængig af det enkelte lands egen medfinansiering og for at sende det klare signal, at økologi er en del af EU's strategi for udviklingen af landdistrikterne. DN finder, at økologisk jordbrug netop leverer den kombination af fødevarerproduktion og beskyttelse af omgivelserne, inklusive klimaet, som landbrugspolitikken bør sigte på at fremme.

DN støtter modellen med en afkoblet ensartet støtte i Søjle I kombineret med en top-up model, hvor landmanden gør sig fortjent til et større beløb. Samtidig understreger DN, at de nuværende danske miljøkrav til landbruget langt fra er tilstrækkelige til at kvalificere sig til et større beløb i støtte. Der skal, udover den grundlæggende enkeltbetaling, ydes mere end der på nuværende tidspunkt bliver gjort fra dansk side.

DN opfordrer den danske regering til at gå foran på dette punkt overfor de kræfter i EU, der ikke ønsker at koble miljøkrav til Søjle i udover de krav, der ligger i krydsoverensstemmelse. Endelig

tilkendegav DN, at det danske formandskab i foråret 2012 kommer i en stime af relativt konservativt tænkende formandskabslande, hvor Danmark står som det eneste progressive land i landbrugssammenhæng. Da Danmark som formandsland skal få enderne til at nå sammen og ikke selv kan fremføre egne synspunkter med samme tyngde under formandskabet, finder DN det derfor vigtigt at få de danske synspunkter slået fast i 2011.

Økologisk Råd tilkendegav, med henvisning til sit skriftlige høringssvar, at den kommende reform af landbrugspolitikken skal målrettes tilvejebringelse af offentlige goder som naturpleje, drikkevandsbeskyttelse, klimasikring, rekreative muligheder og andre miljø og naturhensyn, der ikke bliver honoreret via markedsmekanismerne.

Økologisk Råd finder, at Danmark i den aktuelle politiske situation bør acceptere forslaget i option 2 i Kommissionens meddelelse om en arealbaseret basisstøtte på et lavere niveau end i dag a la enkeltbetalingen der betinges af, at krav i krydsoverensstemmelsen overholdes. På sigt bør også krav fra bl.a. Habitatdirektivet og Vandrammedirektivet og kommende direktiver indgå i krydsoverensstemmelsesordningen. På den lange bane må målene være som i Option 3 med en ophævelse af indkomststøtten og markedsforanstaltningerne, således at landbrugsstøtten omformes til en landdistrikts- og miljøstøtte.

Økologisk Råd finder det principielt forkert, at de ydelser, der fremmer særlige miljøhensyn kræver national medfinansiering, mens den generelle indtægtsstøtte via enkeltbetalingen, som kun kræver overholdelse af gældende lov via krydsoverensstemmelseskravene – er fuldt finansieret via EU.

Økologisk Råd støtter derfor forslaget om at der oven i en sådan basisstøtte er mulighed for at yde ekstra støtte for særlige miljøhensyn, f.eks. lavt forbrug af pesticider og gødsning, eller støtte til permanent græsning, efterafgrøder, afgrøde rotation eller brak med henblik på økologiske hensyn. Særlig støtte til økologi og anden miljøvenlig produktion som HNV (High Nature Value Farming) bør samtidig overflyttes til søjle I, hvor der ikke kræves national medfinansiering.

Herudover finder Økologisk Råd, at overførsel af midler fra Søjle I til Søjle II bør være obligatorisk for alle medlemslande. Andelen af midler i Søjle II, der anvendes til miljøformål, skal øges. Udtagning af sårbar landbrugsjord af hensyn til natur, miljø og klima bør indgå som prioriteret område under søjle II.

Endelig mener Økologisk Råd, at forskning og udvikling indenfor miljø og klima, herunder økologi, bør opprioriteres væsentligt.

Økologisk Landsforening tilkendegav, at den kommende landbrugspolitik bør bygges op om ”noget for noget” princippet. Tilskud skal udbetales for at opnå konkrete fælles goder og en ønsket adfærd. Dermed skal der gøres op med historiske referenceperioder.

Foreningen deler ikke synspunktet om at landbrugsstøtten skal afvikles. Økologisk Landsforening mener støtten skal omdirigeres til fælles goder, så den primært finansierer ydelser, som landmanden ikke kan omsætte som et produkt på markedet, herunder natur, miljø, rent drikkevand mv.

Økologisk Landsforening opfordrer til, at man lægger vægt på at få en stærk position i forhold til den fremadrettede anvendelse af støtte midler i landbruget og herunder den danske implementering af reformen. Foreningen mener, at man forpasser en oplagt mulighed for at styrke natur- og miljøpolitiske redskaber, hvis landbrugsstøtten primært anvendes til at finansiere de omkostninger, som landbruget oplever ved at skulle leve op til generel regulering af landbruget. Økologisk Landsforening opfordrer derfor til, at der bør arbejdes for at placere den europæiske miljøpolitik tydeligere og mere direkte i fastlæggelsen af kommende støtteordninger i regi af EU-landbrugspolitikken.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark lægger stor vægt på en øget markedsorientering og liberalisering af den fælles landbrugspolitik med henblik på en afvikling af landbrugsstøtten på længere sigt. Danmark lægger vægt på, at EU's landbrugspolitik er bæredygtig i forhold til klima, natur, miljø og dyrevelfærd. Der er ikke modsætning mellem på den ene side en støtteafvikling og på den anden side et fokus på bæredygtighed. Endelig lægger regeringen vægt på, at drøftelserne om Kommissionens meddelelse ikke foregriber de kommende forhandlinger om EU's flerårige finansielle rammer.

Fra dansk side henholder man sig generelt til det danske budget review hørings svar fra april 2008, regeringens strategi for afviklingen af EU's landbrugsstøtte fra maj 2008 (B75) samt regeringens hørings svar "På sporet af en ny landbrugspolitik" fra juli 2010.

Uden at foregribe resultatet af forhandlingerne om de nye flerårige finansielle rammer for perioden efter 2013, og potentielle afledte budgetmæssige justeringer, har regeringen fremlagt én måde at organisere den fælles landbrugspolitik inden for et givent budget indtil 2020 med henblik på at sikre øget merværdi i EU som helhed ved at fremme Grøn Vækst.

Den danske regering er af den opfattelse, at tendensen i de seneste reformer og markedsorienteringen af den fælles landbrugspolitik skal fortsætte, og at Europa 2020-strategien er en mulighed for at tænke fremad, også i landbrugs- og fødevarer sektoren. Europa 2020-strategiens mål bør være en del af den fremtidige fælles landbrugspolitik, navnlig gennem øget fokus på forskning, udvikling og innovation i landbrugs- og fødevarer sektoren.

Den europæiske landbrugs- og fødevarer sektors evne til at overleve i fremtiden, er tæt knyttet til sektorens evne til at være innovativ og aktivt bruge sin faglighed, snarere end at basere sig på klassiske støttemekanismer.

Fra et dansk synspunkt skal den fælles landbrugspolitik i perioden 2014-2020 have et meget stærkere fokus på håndtering af nye udfordringer og at levere offentlige goder.

Den fælles landbrugspolitik har potentialet til at være en del af løsningen på mange af de nye udfordringer, og at bidrage til at udforske nye indtjeningsmuligheder og en bæredygtig udvikling. For eksempel hvordan man kan skabe en effektiv vandforvaltning og forvaltning af biodiversitet, fødevarer sikkerhed, håndtering af klimaændringer, højere miljømæssige hensyn, og levering af grøn energi.

Én måde at nytænke den fælles landbrugspolitik på, er at skabe en mere målrettet og moderne søjle I og søjle II i perioden 2014-2020. Den nye ordning for direkte betalinger kan bestå af en grundlæggende præmie til rådighed for alle landbrugere - på regionalt niveau. En anden del af søjle I kan udbetales til landbrugerne som en top op for at levere offentlige goder. Og det bør være enkelt at administrere. Søjle II kan have et stærkere fokus på projekter, der baseres på innovation og udvikling i landdistrikterne, ved hjælp af understøttende rammebetingelser (for eksempel uddannelsesprogrammer, ny teknologi m.v.). Dette er for at sikre Grøn Vækst i overensstemmelse med Europa 2020 strategien.

Fra dansk side vil man arbejde for, at eventuelle rådskonklusioner om den fremtidige fælles landbrugspolitik afspejler de danske prioriteter og ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle rammer.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Generelt er medlemsstaternes holdning, at meddelelsen danner et godt diskussionsoplæg om den fremtidige landbrugspolitik, men at der fortsat er mange spørgsmål til meddelelsens indhold. Der er bred opbakning til at opretholde søjlestrukturen med henholdsvis direkte betalinger og landdistriktspolitikken. Særligt de nye medlemsstater har et stærkt ønske om en ny fordeling af den direkte støtte, uafhængig af historiske referencer. Der er bred enighed om, at den fremtidige landbrugspolitik spiller en vigtig rolle i forhold til at sikre en bæredygtig forvaltning af naturressourcerne, fremme af grøn vækst gennem innovation samt håndtering af klimaudfordringer. Mange medlemsstater finder, at dette bedst håndteres under landdistriktspolitikken og finder ikke anledning til at ændre grundlæggende ved ordningen for direkte betalinger. Langt hovedparten af medlemsstaterne ønsker en fortsat indkomststøtte, regulering af landbrugsmarkedene, kompensation til landmænd i områder med naturlige begrænsninger, fokus på forenkling samt at der bliver taget hensyn til EU's landbrug i relation til handel med tredjelande. Visse medlemsstater fremhæver behovet for større markedsorientering og større fokus på konkurrencedygtighed, innovation, klima og miljø. Der var bred opbakning til målsætningen om at sikre en balanceret territorial udvikling gennem diversificering, små landbrug, yngre landmænd, udvikling af lokale markeder, kvalitetsfødevarer og andre aktiviteter i forbindelse med landbruget. Visse medlemsstater understregede, at der var behov for en konkurrencedygtig og dynamisk landbrugssektor for at sikre

udviklingen af landdistrikterne. Tilsvarende blev der lagt stor vægt på at forbedre yngre landmænds forhold, hvor flere medlemsstater ønskede yderligere støtteordninger, mens andre medlemsstater lagde vægt på generelle ordninger i forhold til at forbedre konkurrenceevnen for alle landmænd. I forhold til små landbrug støttede flere medlemsstater yderligere støtteordninger, mens enkelte medlemsstater fremhævede, at små landbrug på linje med store landbrug skulle markedsorienteres gennem innovation og udvikling frem for at beskyttes med særlige støtteordninger.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt for Folketingets Europaudvalg den 11. februar 2011 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 21. februar 2011, jf. samlenotat oversendt den 3. februar 2011, den 21. januar 2011 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 24. januar 2011, jf. samlenotat oversendt den 13. januar 2011, den 10. december 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13.-15. december 2010, jf. samlenotat oversendt den 2. december 2010 og den 26. november 2010 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 29.-30. november 2010, jf. samlenotat oversendt den 18. november 2010.

Grundnotat er oversendt til Folketingets Europaudvalg den 2. december 2010.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

Punkt 6. Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen - Bidrag til det europæiske semester.

- *Udveksling af synspunkter*

KOM2011(11)

Nyt notat. Notatet oversendes tillige til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg og til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg.

Resumé

Kommissionens "Årlige Vækstundersøgelse" er et bidrag til den første runde i den nye økonomiske styrings-cyklus under Europa 2020-strategien. I vækstundersøgelsen fremlægges ti foranstaltninger, som i følge Kommissionen bør gives første prioritet i arbejdet mod at nå målsætningerne for Europa 2020-strategien. Drøftelsen på miljørådsmødet vil fungere som input til Det Europæiske Råds forårstopmøde, og der er lignende drøftelser i de øvrige relevante rådsformationer.

Vækstundersøgelsen vil ikke i sig selv have lovgivningsmæssige, statsfinansielle, økonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser for Danmark eller påvirke beskyttelsesniveauet.

1. Baggrund

Europa 2020-strategiens energi- og klimapolitiske målsætninger - dvs. at øge andelen af vedvarende energi i det endelige energiforbrug til 20 % og bevæge sig i retning af en 20 % stigning i energieffektiviteten, sammen med 20 % CO₂- reduktionsmålsætninger - udgør et af de fem overordnede mål ("headline targets") som blev vedtaget af Det Europæiske Råd i marts 2010 som en del af Europa 2020-strategien.

Formandskabet præsenterede lige efter årsskiftet en "køreplan for gennemførelsen af det europæiske semester". Det opstiller rækkefølgen af arbejdet inden for forskellige rådsformationer mod især forårstopmødet i Det Europæiske Råd og bidragene fra de forskellige politikområder, der er omfattet af Europa 2020-strategien. Den 12. januar 2011 offentliggjorde Kommissionen sin "Årlige Vækstundersøgelse" ("Annual Growth Survey") som er et bidrag til den første runde i den nye økonomiske styrings-cyklus under Europa 2020-strategien. I vækstundersøgelsen fremlægges ti foranstaltninger indenfor områderne makroøkonomiske forudsætninger, mobilisering af arbejdsmarkedet og vækstfremme, som Kommissionen mener skal gives første prioritet i arbejdet mod at nå målsætningerne for Europa 2020-strategien.

I lyset af vækstundersøgelsen ønsker formandskabet dels en vurdering af udsigten til at nå 2020 klima- og miljømålene, dels et bud på hvad der opfattes som de mest presserende foranstaltninger, der skal iværksættes. Drøftelsen vil fungere som input til Det Europæiske Råds forårstopmøde, og der er lignende drøftelser i de øvrige relevante rådsformationer.

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Kommissionen konstaterer i sin vækstundersøgelse, at EU har sat sig et ambitiøst Europa 2020 mål om en bæredygtig og inklusiv vækst, der ligger til grund for det tredobbelte mål: reducere drivhusgasemissionerne med mindst 20 % i forhold til 1990-niveauet eller med 30 %, hvis

betingelserne er til stede, få bragt de vedvarende energikilders andel i det endelige energiforbrug i EU op på 20 % og øge energieffektiviteten med 20 %.

Der findes allerede nationale mål for vedvarende energikilder og nedbringelse af drivhusgas-emissioner. For så vidt angår energieffektivitet viser en foreløbig vurdering, at medlemsstaterne samlet set er meget langt fra at nå EU's overordnede mål om at nedbringe energiforbruget med 20 % i 2020 (de ligger under 10 %). Kommissionen finder det bekymrende, fordi energieffektivitet er den mest omkostningseffektive måde at nedbringe energi-emissioner på, forbedre energisikkerhed og -konkurrenceevne, gøre energiforbruget prismæssigt mere overkommeligt og skabe beskæftigelse.

Tilsvarende konstaterer Kommissionen, at de eksisterende og planlagte foranstaltninger til afbødning af klimaændringer endnu ikke tilstrækkelige til, at de overordnede 2020-mål kan nås.

Kommissionen fremhæver, at visse medlemslande kan blive nødt til at hæve skatterne, at indirekte skatter er mere vækstvenlige end direkte skatter, og at udvidelsen af skattegrundlaget er at foretrække frem for en stigning i skatteprocenterne. Kommissionen nævner desuden, at de europæiske rammer for energibeskatning skal tilpasses til EU's målsætninger på energi- og klimaområdet.

Endelig nævnes de nye økonomiske muligheder ved fokus på øget ressourceeffektivitet, hvor man i EU har været de første på markedet for konkurrerende vare- og tjenesteydelser på miljøområdet. Et velfungerende indre marked for miljøvarer- og tjenester medfører store muligheder for vækst, innovation og jobskabelse. Omvendt bør ubegrundet støtte, såsom miljøskadelig støtte, afskaffes.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europaparlamentet har endnu ikke udtalt sig om Vækstundersøgelsen.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Gældende dansk ret

Ikke relevant da der ikke er tale om en retsakt.

6. Konsekvenser

Vækstundersøgelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, statsfinansielle, økonomiske eller erhvervsadministrative konsekvenser for Danmark og påvirker ikke beskyttelsesniveauet.

7. Høring

Sagen blev behandlet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 7. februar og i Miljøspecialudvalget den 9. februar 2011. På daværende tidspunkt havde formandskabet lagt op til en fokuseret drøftelse af ressourceeffektivitet, og høringssvarene skal ses i lyset heraf. Følgende bemærkninger fremkom på specialudvalgsmøderne:

Vedvarende Energi anførte, at der var tale om et bredt initiativ og at man skulle passe på, at det ikke blev for ufokuseret. Vedvarende Energi mente, det burde være konkret og målbart med fokus på design-fasen, dvs. at man burde styrke eco-design. Derudover anførte Vedvarende Energi, at der burde være fokus på markedsbaserede instrumenter, f.eks. fokus på aftalebaserede tiltag.

Greenpeace anførte, at man var enig i behovet for mere konkretisering. Greenpeace bemærkede endvidere, at der i eksempelvis prisen på kul ikke var internaliseret miljøomkostninger og at en omstilling til et fossil-frit samfund og omstilling til brug af biomasse kun vil ske, såfremt en sådan en internalisering sikres.

Det Økologiske Råd anførte, at regeringen bør sikre, at der som minimum sikres en absolut afkobling af økonomiske vækst og ressourceforbrug. Derudover mente Det Økologiske Råd, at der under dansk holdning mangler fokus på innovations- og konkurrencemæssige fordele ved en omstilling.

Danmarks Naturfredningsforening påpegede, at udvikling af indikatorer formentlig ville være omfattende.

DAKOFA var positiv overfor dagsordenen og støttede op om den danske holdning, idet DAKOFA gerne så dagsordenen konkretiseret. Herudover nævnte DAKOFA, at de danske nationale affaldsplaner i 2013 bør indeholde ressourceeffektivitetsaspektet.

Efter formandskabets ændring af dagsordenspunktet blev et revideret notat sendt i skriftlig høring i klima- og energipolitisk specialudvalg og miljøspecialudvalget d. 17. februar 2011 med frist til den 18. februar. Der fremkom følgende høringssvar.

Landbrug og Fødevarer finder, at det er vigtigt at sætte fokus på ressourceeffektivitet, som kan være medvirkende til at man både får sat fokus på nogle centrale punkter i forhold til klima, energi og miljø, men samtidig får det relateret til nogle økonomiske rammevilkår. Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at det i forbindelse med den kommende energieffektiviseringsplan sikres, at gennemførelsen af målsætningen om 20 pct. øget energieffektivitet ikke skader de medlemslande, som fx Danmark, der allerede har en meget høj energieffektivitet. Landbrug & Fødevarer finder, at nye krav i lande med en høj energieffektivitet vil være forbundet med betydelig større omkostninger at gennemføre end i de lande, der har en lav energieffektivitet og dermed et stort potentiale for energibesparelser. Landbrug & Fødevarer finder derfor at det må sikres, at energispareindsatsen ikke straffer first mover lande som Danmark.

Landbrug & Fødevarer finder desuden med hensyn til omlægning af skatter og fokus på at gå fra skat på arbejde til mere indirekte skatter på fx miljø og energi, at det er vigtigt at være opmærksom på, at de politiske fastsatte omkostninger (diverse former for afgifter) på virksomhedernes energiregning svinger meget fra land til land. Danmark har nogle af de højeste omkostninger her, hvilket skaber en betydelig konkurrenceforvridning for danske virksomheder. Den fremadrettede indsats på dette område bør derfor, efter Landbrug & Fødevarers opfattelse, være orienteret mod en harmonisering af disse afgifter og med udgangspunkt i EUs energibeskatningsdirektiv.

Landbrug & Fødevarer bemærker endvidere, at dansk landbrug allerede har reduceret erhvervets drivhusgasudledninger betydeligt, hvorfor yderligere initiativer ikke må skabe forvridningseffekter i forhold til andre EU-lande, samt at risikoen for udflytning af produktionen til mindre ressourceeffektive lande bør undgås.

Landbrug & Fødevarer finder, at det er vigtigt at få fremhævet, at de fossile kulstofressourcer ikke kun er brændsler, men også råvarer til fremstilling af en lang række andre produkter. Landbrug & Fødevarer bemærker, at reel bæredygtig, fossil uafhængighed kræver udvikling og implementering af en lang række biomaterialer til substituering af fossilt baserede materialer. Landbrug & Fødevarer finder, at dette perspektiv for landbrugs- og fødevarersektoren bør have en meget mere fremtrædende plads i 2020 strategien.

Landbrug & Fødevarer finder desuden, at der fortsat er et meget stort vækst- og beskæftigelsespotentiale i fremme af udbygningen med vedvarende energi, særligt bioenergi og at ikke mindst i relation til klimaforandringer og forsyningssikkerhed kan bioenergi spille en betydelig rolle. Landbrug & Fødevarer finder endelig, at et samfund med en høj ressourceeffektivitet forudsætter, at biomasseressourcerne anvendes effektivt til energiproduktion og/eller sikring af jordens frugtbarhed ved at recirkulere livsnødvendige og knappe ressourcer som f.eks. fosfor. Landbrug & Fødevarer anfører, at det i højere grad bør sikres, at den biomasse, der i dag går ind i affaldsstrømmen, udnyttes som en ressource i sig selv og at det samtidig skal sikres, at en større recirkulering af ressourcerne i det organiske affald ikke fører til introduktion af uønskede stoffer i kredsløbet. Landbrug & Fødevarer finder, at det vil kræve både ny teknologi og lovgivning at støtte denne dobbelte målsætning om øget genanvendelse og øget sikkerhed.

Det Økologiske Råd er enig i regeringens holdning, idet Det Økologiske Råd dog ønsker flere præciseringer i forhold til markedsbaserede instrumenter” og ”omlægning af skatter”. Der bør dog ske en præcisering af vigtigheden af tilstrækkeligt høje afgifter på fossil energi, herunder i EU's energiafgiftsdirektiv, som Kommissionen ventes at fremsætte ændringsforslag til i foråret,. Her bør minimumssatserne hæves betydeligt for fossile brændsler såvel som transportbrændstoffer, ligesom mulighederne for at undtage erhverv fra afgifter bør indskrænkes kraftigt. Det Økologiske Råd finder desuden, at forbuddet mod beskatning af fly- og skibsbrændstoffer bør ophæves. Det Økologiske Råd finder, at hvis disse forslag afvises af et mindretal af lande – idet der kræves enstemmighed i dette direktiv – bør mulighederne for ”forstærket samarbejde” udnyttes, så mindst 8 lande enes om at hæve minimumsafgifter for fossil energi og dermed kan høste fordelene af at blive førende inden for renere teknologi. Det Økologiske Råd finder samtidig, at der til ”gradvis eliminering af miljøskadelige subsidier” bør tilføjes: for de mest skadelige subsidier, f.eks. støtte til kulminer og kulanvendelse, bør afviklingen ske hurtigt.

Det Økologiske Råd anfører endelig, at man også er enige i hovedlinierne i regeringens foreløbige holdning til Flagskibet om ressourceeffektivitet, herunder understregningen af, at det er absolut afkobling, der skal sigtes imod. Det Økologiske Råd finder, at det her bør understreges, at når der tales om markedsbaserede instrumenter, indebærer dette øget brug af grønne afgifter som noget af det vigtigste. Det Økologiske Råd er også meget enig i, at ressourceeffektivitet skal inddrage både direkte og indirekte forbrug i og uden for EU. Det Økologiske Råd bemærker, at dette f.eks. endnu ikke er gennemført for EU's bæredygtighedskriterier for biobrændstoffer, hvor man først nu er ved at diskutere indirekte effekter uden for EU (ILUC – Indirect Land Use Change).

3F bemærker, at man finder det meget vigtigt af hensyn til både danske og europæiske virksomheders konkurrenceevne, at der fokuseres på energieffektivisering og dermed reduktion i energiforbruget i virksomhederne. 3F anfører, at erfaringerne fra virksomheder, hvor medarbejderne er blevet inddraget i processen omkring energieffektivisering i virksomhederne, viser, at virksomheden kan spare mellem 20 og 30 % af energiforbruget. En sådan effektivisering vil derfor

medvirke til, at EU hurtigere kan nå sine reduktionsmål, ligesom det med stor sandsynlighed vil medvirke til en højere reduktion uden omkostninger for virksomhederne eller EU.

3F anfører endelig, at for at sikre at virksomhederne også har en interesse i at indgå i energireduktions initiativer, bør det overvejes, om der skal pålægges højere energiafgifter for de virksomheder, som ikke tager initiativer til sådanne reduktioner. Provenuet fra disse forhøjede afgifter kan så anvendes til at investere i mere vedvarende energikilder så som bølgeenergi, vindmølleparker, produktion af 2. generation bioethanol m.m., som al sammen er medvirkende til en reduktion af CO2 udledningen - og dermed medvirkende til, at også de andre af 2020 målene kan nås uden problemer.

Dansk Industri (DI) anfører, at DI generelt støtter fokus på ressourcer med henblik på at fremme den europæiske konkurrenceevne. DI finder, at materialeforbrug, genanvendelse, ressourceforvaltning, innovation og substitution er vigtige temaer, som allerede er undervejs i EU. DI er enige i, at en del af udfordringen med funktionen af det indre marked er administrativt bøv. DI finder, at der dertil på miljøområdet kommer en uensartet implementering og håndhævelse, som gør at miljøgoder og tjenesteydelser ikke kan flyde frit på markedet. DI finder derfor, at det bør være en prioritet i dansk holdning, at implementering og håndhævelse af miljølovgivningen får øget fokus de næste år sammen med samspillet med innovations- og forskningspolitikken.

DI finder, at regeringens holdning i forhold til omlægning af skatter til mere indirekte skatter på energi og miljø bør præciseres. Danmark har gennemført en omlægning fra direkte til indirekte afgifter og Danmarks beskatning af eksempelvis energi er blandt de højeste i Europa. Dansk energi- og klimabeskatning bør være på niveau med det øvrige Europa for at undgå risici som carbon leakage. DI finder, at energi-, klima- og miljøbeskatningen bør målrettes adfærdsregulering gennem beskatning af eksternaliteter frem for at være rene provenuskatter. DI fremhæver dog, at DI ikke støtter øgede skatter og afgifter i Danmark, men tværtimod finder, at skatteniveauet skal sænkes.

DI bemærker, at det af meddelelsen fremgår, at Kommissionen vil fremsætte forslag om EU-projektobligationer, der skal hjælpe til at tilvejebringe samlet offentlig og privat finansiering af højt prioriterede investeringer, blandt andet i energi. DI ser positivt på udviklingen af nyskabende finansieringsformer og bidrager gerne med input, når sådanne instrumenter skal etableres. DI finder det dertil glædeligt, at Kommissionen sætter fokus på, at der skal sikres en omkostningseffektiv adgang til energi. DI finder desuden, at en reel implementering af den tredje energipakke for det indre marked vil være et vigtigt skridt på vejen og bør, sammen med nye initiativer til at udvikle en effektiv infrastruktur, prioriteres højt.

DI bemærker endvidere, at Kommissionen udtrykker bekymring for om EU vil opfylde det samlede 20 pct. energieffektivitetsmål i 2020, og i Kommissionens nye handlingsplan for energieffektivitet fremlægges en lang række initiativer, som skal styrke indsatsen. DI ser frem til den nye handlingsplan og muligheden for at komme med input til den efterfølgende vedtagelse af lovgivning.

DI bemærker også, at Kommissionen ønsker at udvikle EU standarder for energieffektive produkter. DI finder, at udviklingen af krav til produkters energieffektivitet her bør ske inden for rammerne af det eksisterende eco-designdirektiv. DI finder hertil, at muligheden for frivillige aftaler med industrien om energieffektivitet, som i Energy Star programmet, fortsat bør fremmes. DI lægger

vægt på, at standarder med energieffektivitet for øje fastlægges i EU-regi, frem for gennem individuelle nationale standarder på tværs af EU-landene.

DI mener endelig, at et vigtigt element til at sikre en omkostningseffektiv adgang til energi er udviklingen af det smarte energisystem. DI finder, at det smarte energisystem forandrer og styrker mulighederne for, at forbrugerne kan effektivisere deres energiforbrug, og er samtidig afgørende for integrationen af mere fluktuerende energi fra vedvarende energikilder. DI bemærker, at det smarte energisystem ikke nævnes i meddelelsen, og DI opfordrer til, at området tænkes ind som et væsentligt element i sikringen af omkostningseffektiv energi og vækst.

WWF pointerer vigtigheden af, at Kommissionens foreslåede foranstaltninger i højere grad bør omfatte konkrete miljø- og klimainitiativer for at styrke vækstpotentialet i forbindelse med skabelsen af en grønnere økonomi. Der er behov for en langt større erkendelse i EU af de økonomiske muligheder, der er forbundet med en omlægning af energiforsyningen, og at omstillingen til et bæredygtigt samfund tillægges lige så stor vægt som økonomisk vækst. WWF savner en klarere tilkendegivelse af, at bekæmpelsen af klimaforandringerne via reduktion af CO₂-emissionerne og fremme af vedvarende energi er helt centrale elementer i bestræbelserne på at opnå en miljømæssig bæredygtig økonomi. WWF mener, at det er helt centralt, at Danmark – såvel i denne sammenhæng som fremover - lægger pres på for, at miljøskadelige subsidier, herunder til fossile brændstoffer, elimineres i EU, samt at eksterne omkostninger internaliseres. Det er en vigtig forudsætning for at skabe sammenhæng til klima- og energimålsætningerne og til skabelsen af en grøn europæisk økonomi.

Vedvarende Energi nævner, at det er væsentligt at forhold af betydning for omstillingen til et bæredygtigt samfund har lige så stor vægt som den økonomiske vækst, herunder væksten i vedvarende energi og energieffektivitet, samt reduktion af drivhusgasemissionerne.

Med hensyn til forslag til passende foranstaltninger til at nå målene, så bør EUs egne Budgetter, i højere grad end nu, bidrage til at nå målene, herunder øget vedvarende energi og øget energieffektivitet. Det bør ikke mindst betyde højere prioritet for energieffektivitet og bæredygtig brug af vedvarende i EUs største budgetter: strukturfonde og landbrugsstøtte.

Desuden bør forslaget om at fjerne miljøskadelig støtte gøres mere konkret. Konkret bør nævnes behovet for udfasning af støtte til fossil energi, og til transport med højt forbrug af fossil energi, samt internalisering af eksterne omkostninger for bl.a. fossil og energi og atomkraft.

Tekniq støtter overordnet, at der skal gøres en ekstra indsats for at nå 2020 målene herunder energieffektiviseringsmålene. Tekniq er enig med Kommissionen i, at energieffektivitet er den mest omkostningseffektive måde at nedbringe energiemissioner på, gøre energiforbruget prismæssigt mere overkommeligt og skabe beskæftigelse. Tekniq ser derfor også frem til fremlæggelsen af Kommissionens energieffektivitetsplan og håber, den er ambitiøs. Det er i denne forbindelse vigtigt at fremhæve, at energieffektivisering ikke kommer af sig selv. Der skal investeres i dette marked, som der investeres i fx traditionel produktionskapacitet, VE mm. De enkelte lande skal derfor lave konkrete planer og initiativer, hvis målene skal nås.

8. Forhandlingsituationen

Vækstundersøgelsen blev præsenteret i miljøarbejdsgruppen d. 31. januar 2011, hvor den generelt blev hilst velkommen af delegationerne.

9. Regeringens generelle holdning

For at sikre en bæredygtig og inklusiv vækst, som beskrevet i Europa 2020-strategien, er det regeringens holdning, at der udover fokus på målopfyldelse af de fem overordnede mål i Europa 2020-strategien herunder klima- og energimålene tages afsæt i visionerne i den samlede strategi og dermed også visionen for et ressourceeffektivt Europa. Det er regeringens holdning, at bekæmpelsen af klimaforandringerne via reduktion af CO₂ emissionerne og fremme af vedvarende energi sammen med øget ressourceeffektivitet er helt centrale elementer i bestræbelserne på at opnå en miljømæssig bæredygtig økonomi.

Det er regeringens holdning, at grøn økonomi og ressourceeffektivitet bør tænkes ind i gennemførelsen af de ti foreslåede foranstaltninger under hensyntagen til principper om proportionalitet, omkostningseffektivitet og størst mulig forbedring af miljøet for pengene. Det er regeringens holdning, at energi- og klimapolitiske målsætninger og øget fokus på ressourceeffektivitet kan bidrage til vækst, produktivitetsforbedringer og reducerede produktionsomkostninger og dermed forbedre EU's konkurrenceevne og skabe beskæftigelse.

Der er desuden et presserende behov for et mere bæredygtigt ressourceforbrug i Europa, og regeringen finder derfor, at der bør sigtes imod en absolut afkobling mellem den økonomiske vækst og ressourceforbrug samt miljømæssige omkostninger associeret herved. For energiforbrugets vedkommende er EU's mål om 20 % energieffektivitet i 2020 ensbetydende med et absolut fald i forbruget. Regeringen ser frem til fremlæggelsen af Kommissionens energieffektivitetsplan, der bør være ambitiøs og indeholde omkostningseffektive forslag, som skal hjælpe til opnåelse af EU's mål om 20 % forbedret energieffektivitet i 2020. Regeringen ser endvidere frem til fremlæggelsen af den planlagte roadmap for ressourceeffektivitet og vil opfordre til, at den i langt højere grad end selve flagskibet vil opstille ambitiøse mål og initiativer, der kan vise vejen mod en mere ressourceeffektiv økonomi.

Regeringen mener, at der bør være fokus på markedsbaserede instrumenter, og at en gradvis eliminering af miljø- og klimaskadelige subsidier er vigtig, herunder subsidier til fossile brændstoffer, der både har skadelige klima- og miljøeffekter. Danmark lægger vægt på, at drøftelser vedrørende konkrete initiativer fra Kommissionen på skatteområdet finder sted i ECOFIN.

Regeringen vil opfordre Kommissionen til at fremsætte forslag, der vil fremme opnåelsen af EU's mål i 2020. Det gælder især indsatsen for at reducere drivhusgasemissionerne udenfor de kvotebelagte sektorer, hvor Kommissionen bl.a. kan fremme kulstoffattig transport og foreslå minimumsstandarder for beskatning af emissioner og højere minimumsbeskatning af energiforbrug.

Regeringen er enig i, at skattestrukturen kan være med til at understøtte væksten men understreger i overensstemmelse med Europa 2020, at medlemsstaterne bør tilstræbe en omlægning fra skat på arbejde til skatter på energi og miljø.

10. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg, for så vidt angår de klima- og miljømæssige aspekter af det Europæiske Semester.

7. Klimaforandringer: vurdering af situationen efter UNFCCC COP 16

- Vedtagelse af rådskonklusioner og udveksling af synspunkter

Doc. 5935/11/11

Nyt notat. Notatet oversendes tillige til Folketingets Enerkipolitiske Udvalg.

Resumé

På rådsmødet ventes vedtaget rådskonklusioner, der følger op på seneste partskonference i FN's klimaforhandlinger afholdt den 30. november – 10. december i Cancun, Mexico (COP16). Konklusionsudkastet skitserer EU's overordnede tilgang til arbejdet i FN's klimaforhandlinger i 2011, der i høj vil være præget af implementering/udmøntning af aftalen opnået i Cancun. Derudover fokuserer udkastet især på processer på såvel kort som mellemlang sigt, der kan øge ambitionsniveauet i landenes respektive tilsagn om reduktion af emissioner. Fra dansk side vurderes konklusionerne generelt at være gode og dækkende for arbejdet i FN's klimaforhandlinger i 2011, idet man dog vil arbejde for, at konklusionerne på flere punkter bliver mere konkrete og retningsgivende for EU's indsats.

1. Baggrund

Det ungarske formandskab har udarbejdet et udkast til rådskonklusioner som opfølgning på COP16 med henblik på vedtagelse på rådsmøde (miljø) d. 14. marts 2011. Med udgangspunkt i udkastet forventes tillige en udveksling af synspunkter på rådsmødet.

2. Formål og indhold

Det ungarske formandskab har udarbejdet et relativt kortfattet udkast til rådskonklusioner vedrørende EU's overordnede tilgang til arbejdet i FN's klimaforhandlinger i 2011. Udkastet afspejler, at arbejdet i høj vil være præget af implementering/udmøntning af aftalen opnået i Cancun. Derudover fokuserer udkastet på relevante processer på såvel kort som mellemlang sigt, der kan øge ambitionsniveauet i landenes respektive tilsagn om reduktion af emissioner. Som følge af konklusionsudkastets kortfattede karakter ventes drøftelserne op mod rådsmødet at føre til en udbygning af teksten både i omfang og detaljeringsgrad.

Konklusionsudkastets væsentligste elementer er flg.:

Resultatet af Cancun: Implementering og udmøntning i 2011

I konklusionernes første afsnit anerkendes Cancun-aftalen som et positivt skridt i FN's klimaforhandlinger, der både muliggør umiddelbare og konkrete handlinger på kort sigt samt tager den nye internationale klimaarkitektur videre. Med udkastet udtrykkes også fortsat støtte til den såkaldte skridtvise tilgang til FN's klimaforhandlinger afspejlende, at mange tredjelande på nuværende tidspunkt ikke finder det muligt i indeværende år at opnå enighed om en samlet, retligt bindende klimaaftale.

Reduktion af emissioner: Værktøjer på mellemlang sigt

Med udkastet lægges op til EU-prioritering i 2011 af arbejdet med at "sætte kød på" de værktøjer, der efter Cancun-aftalen kan bidrage til de fornødne reduktioner af emissioner på mellemlang sigt - i tillæg til Cancun-aftalens cementering af målsætningen nedfældet med Copenhagen Accord,

hvorefter den samlede temperaturstigning globalt bør være under 2 grader. Der er tale om a) at arbejde videre mod fastsættelsen af et globalt reduktionsmål for 2050 (hvor der allerede er enighed i EU om at stile efter 80-95% reduktion for ilande i 2050 i forhold til 1990- niveau og mindst 50% reduktion globalt i forhold til 1990 -niveau); b) modaliteter for en revision i perioden 2013-15 af ambitionsniveau mv. (det såkaldte ”review”); samt c) fastlæggelse af et tidspunkt for, hvornår de globale emissioner skal toppe (det såkaldte ”peak year”). I den forbindelse har det ungarske formandskab tilføjet en indirekte præcisering af ambitionsniveau, der er ny i forhold til tidligere, nemlig en målsætning om, at de konkrete reduktionsmål til sin tid bør fastsættes således, at der er mindre end 50% sandsynlighed for faretruende klimaændringer. Denne sandsynlighedsmargin er svagere end den, IPCC almindeligvis opererer med.

Reduktion af emissioner: Værktøjer på kort sigt

Med udkastet hilses velkomment, at de reduktionstilsagn (”pledges”), der er givet under Copenhagen Accord, med Cancun-aftalen forankres inden for UNFCCC-rammen. EU vil i den forbindelse prioritere, at de pågældende tilsagn gennemføres i overensstemmelse med hensigten. Samtidig understreges, at nævnte tilsagn ikke er tilstrækkelige til at opnå målsætningen om en maksimal temperaturstigning på under 2 grader, hvorfor udkastet understreger vigtigheden af processer til hævelse af ambitionsniveauet, herunder kortlægning af antagelser og betingelser, der er sat i de pågældende tilsagn.

Ny international klimastruktur samt øvrig udmøntning af Cancun-aftalen

Med udkastet hilses en række specifikke elementer i Cancun-aftalen velkommen, herunder fremskridt på MRV (måling og kontrol med emissioner), tilpasning, REDD+ (dvs. indsatsen mod afskovning) og LULUCF (regler for optag og udledning fra jord og skov), etablering af den grønne fond for langsigtet klimafinansiering, en teknologimekanisme og en tilpasningskomité mv. samt forsættelsen af de eksisterende og etablering af nye markedsmekanismer (dvs. rammer for salg mv. af kreditter for emissionsreduktion generet ét sted til et andet sted). Endelig bemærkes det også i udkastet, at flere emner, der ikke er adresseret i Cancun-aftalen, fortsat skal fremmes, herunder især de såkaldte sektortilgange (omfattende landbrugsområdet, samt emissioner fra luft- og skibsfart). Hvad angår i-landenes opstartsfinansiering til u-landene, hvis nærmere rapportering mv. Cancun-aftalen stiller krav til, tages der højde for kommende konklusionstekst fra ECOFIN-rådet.

På de fleste af de anførte områder er konklusionsteksten holdt i overordnede vendinger med kortfattet omtale af EU’s holdning og tilgang til arbejdet i 2011. Som delvis undtagelse hertil kan anføres, at u-landene med hensyn til REDD+ opfordres til at udvikle og implementere nationale handlingsplaner og skride til konkret handling så hurtigt som muligt; at arbejdet med at identificere kilder til langsigtet klimafinansiering skal tages videre; samt at den nøjagtige rolle for og funktion af den såkaldte stående komite på klimafinansieringsområdet (Standing Committee) skal defineres yderligere.

Endelig lægges der med konklusionsudkastet vægt på, at EU fortsætter og styrker sine bilaterale og regionale alliancer med nøgleaktører samt støtter det kommende sydafrikanske COP-formandskab.

3. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet udtaler sig ikke om rådskonklusioner.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant for rådskonklusioner.

5. Gældende dansk ret

Der er tale om rådskonklusioner, som ikke har umiddelbar retsvirkning i forhold til dansk ret.

6. Konsekvenser

Konklusionerne har ikke umiddelbart konsekvenser for statsfinanserne. Et evt. nyt globalt klimaregime kan være forbundet med væsentlige statsfinansielle konsekvenser for i-lande som deltager i dette regime, herunder for Danmark. Omfanget vil selvsagt afhænge af en sådan aftales nærmere udformning såvel som af en byrdefordeling internt i EU af sådanne konsekvenser.

7. Høring

Sagen blev behandlet i Klima- og Energipolitisk Specialudvalg den 7. februar 2011. Følgende bemærkninger blev fremført:

Danmarks Rederiforening nævnte, at reduktionsindsatsen for luftfart og skibsfart ikke eksplicit er med i udkastet til rådskonklusioner, og at regeringen fortsat bør søge at fremme regulering via IMO og ICAO. Derudover ønskedes en præcisering mht. finansiering, idet man ikke fandt det hensigtsmæssigt med to fremtidige finansieringsregimer i hhv. UNFCCC og ICAO/IMO.

Det Økologiske Råd (DØR), støttet af Greenpeace, fremførte, at regeringen bør tage stilling til, om man ønsker landbrug, skibs- og luftfart som en del af UNFCCC-forhandlingerne eller ej. Ifht. finansiering bedst med regulering i UNFCCC og ikke via ICAO og IMO, da de har vist sig ikke at kunne blive enige. Derudover ønskedes overskydende landkvoter (AAU'er) udfaset. Mht. medregningsregler for skov, bør det ske på en måde, som ikke underminerer den miljømæssige integritet i en aftale.

Dansk Energi (DE) støttede regeringens generelle holdning. Så gerne fokus på indgåelse af bilaterale aftaler, i tilfælde af, at der ikke opnås en aftale på COP17 for at sikre, at karbonmarkedet opretholdes.

VedvarendeEnergi var enig i regeringens generelle holdning om landkvoter (AAU'er). Man så gerne at procentsatsen for sandsynlig overholdelse af 2 graders målet blev øget til 75 pct. Derudover nævnte VedvarendeEnergi behovet for at se på en reform af CDM-systemet. Endelig blev der spurgt til eventuelle muligheder for smuthuller i forhold til medregningsregler for skov i de udviklede lande (indenfor LULUCF), således at store skovlande ville kunne omgå reduktionskrav.

Greenpeace fandt at reduktionsmålet på 80-95 % i 2050 skulle være et klart unilateralt EU mål. Derudover bad Greenpeace om en præcisering af regeringens holdning til HFC-gasser.

Landbrug & Fødevarer fandt at regeringen burde arbejde for en sektortilgang, hvor også Landbrug nævnes.

8. Generelle forventning til andre landes holdninger

Udkast til rådskonklusioner har været drøftet en gang i den internationale miljøgruppe og to gange i den ordinære miljøgruppe i Bruxelles. I forhandlingerne hersker der ikke store uenigheder eller

skillelinjer i EU. Udkastet er blevet udbygget med en række paragraffer, der primært genbekræfter EU's eksisterende mål og holdninger. Samtidig er der generelt støtte fra hele EU-kredsen til det primære indhold i konklusionerne, dvs. opfølgningen på Cancun og dermed den implementeringsdagsorden og udmøntning af konkrete beslutninger fra Cancun, der er lagt op til i 2011.

En række af de store lande, samt Kommissionen, har tidligt meldt ud, at EU skal fare lempeligt med hensyn til allerede på nuværende tidspunkt at fastlægge konkrete forventninger til COP17 i Durban, hvilket har sat sit præg på udkast til konklusioner. Der forventes på den baggrund ikke større uenigheder til drøftelse på miljørådsmødet d. 14. marts.

9. Regeringens generelle holdning

Regeringen kan generelt støtte konklusionsudkastet. Dog vil regeringen arbejde for, at udkastet gøres mere konkret og på visse punkter klarere tilkendegiver, hvad EU vil arbejde for på de enkelte delområder. Dette giver sig udslag i flg. foreløbige holdninger:

Resultatet af Cancun: Implementering og udmøntning i 2011

FN's klimaforhandlinger i 2011 vil i vidt omfang være præget af implementering og udmøntning af de fundne kompromisser i Cancun. Derudover vil flere vanskelige spørgsmål, der ikke fandt en afklaring i Cancun, være på dagsordenen. Det gælder f.eks. spørgsmålet om en evt. ny forpligtelsesperiode under Kyoto Protokollen, den evt. retligt bindende karakter af en samlet klimaaftale og kilderne til langsigtet klimafinansiering.

Det vurderes, at mange tredjelande på nuværende tidspunkt ikke finder det muligt i indeværende år at opnå enighed om en samlet, retligt bindende klimaaftale. Også af den grund støtter man fra regeringens side en skridtvis tilgang fra EU's side hen mod en ny klimaaftale præget af ambition såvel som af realisme.

Kyoto Protokollen

Spørgsmålet om en evt. ny forpligtelsesperiode for EU under Kyoto Protokollen skal ses i forbindelse hermed. Det foreliggende konklusionsudkast lægger op til at fastholde EU's position op mod COP16. Det støttes fra regeringens side, idet en ny forpligtelsesperiode under Kyoto Protokollen fortsat bør betinges af miljømæssigt forsvarlige regler samt af tilsvarende forpligtelser for andre i-lande samt passende bidrag fra u-landene i overensstemmelse med deres ansvar og respektive kapaciteter. Fra regeringens side vil man arbejde for, at EU arbejder videre med konkrete modeller for, hvordan sådanne betingelser retligt-teknisk kan udformes.

Reduktion af emissioner: Værktøjer på mellemlang sigt

Regeringen støtter, at EU prioriterer arbejdet i 2011 med at bringe de mellemlangsigtede værktøjer fra Cancun-aftalen til emissionsreduktion videre (fastsættelse af et globalt reduktionsmål for 2050; modaliteter for en revision i perioden 2013-15 af ambitionsniveau; samt fastlæggelse af et tidspunkt for, hvornår de globale emissioner skal toppe). Regeringen vurderer, at nævnte tre instrumenter alle skal virke som løftestang for at få øget reduktion af emissioner, hvorfor man vil søge at få disse gjort så ambitiøse som mulige i de videre forhandlinger i UNFCCC.

Mere konkret vil regeringen arbejde for, at konklusionsudkastet – i tillæg til målsætningen om 80-95% reduktion for ilande i 2050 i forhold til 1990- niveau – også tager højde for EU's forventning

om øgede emissionsreduktioner for u-lande, således at disse leverer et passende bidrag i overensstemmelse med deres ansvar og respektive kapaciteter. Det kunne f.eks. være et reduktionsinterval som bygger videre på anbefalinger om 15-30% afvigelse i 2020 i forhold til sædvanlige udviklingsscenarier, de såkaldte "business as usual" scenarier. Derudover er regeringen skeptisk over for i rådskonklusionerne at indføre en konkret sandsynlighedsmargin i relation til det generelle mål om mindre end 2 graders global temperaturstigning, jf. ovenfor. Hvis en sådan margin indføres, bør det i regeringens optik flugte med IPCC's tilgang (hvorefter sandsynlige scenarier regnes med 66% sandsynlighed frem for 50%).

Reduktion af emissioner: Værktøjer på kort sigt

EU bør i regeringens optik prioritere arbejdet med at få kortlagt og gennemført de foreliggende betingede reduktionstilsagn fra i-lande og u-lande, jf. at det er dette, der på kort sigt vil få reduktionseffekt. Derudover vil regeringen arbejde for, at konklusionsudkastet også adresserer ønsket om at se reduktionstilsagn fra lande, der endnu ikke måtte have afgivet sådanne.

Ny international klimastruktur samt øvrig udmøntning af Cancun-aftalen

Regeringen bakker selvsagt fuldt ud op om Cancun-aftalen og støtter derfor etableringen af den komite, der skal udarbejde forslag til den grønne fond om langsigtet klimafinansiering (den såkaldte Transitional Committee). Med hensyn til finansiering af REDD+ er det fortsat regeringens holdning, at der skal ses nøje på de såvel miljømæssige konsekvenser heraf som konsekvenserne for carbon-markedets integritet. Det er endvidere regeringens holdning at lokale samfund og oprindelige folk skal inddrages i REDD+ planlægning og implementering og at deres rettigheder respekteres. Med hensyn til teknologimekanismen vil regeringen lægge vægt på, at der inden for mekanismen er mulighed for netværksbaseret samarbejde mellem teknologistærke myndigheder og øvrige enheder landene imellem. Med hensyn til tilpasningskomitéen oprettet med Cancun-aftalen lægger regeringen vægt på, at der så vidt muligt indtænkes synergier i forhold til den eksisterende udviklingsindsats.

Endvidere lægger regeringen vægt på, at der i udmøntningen af MRV-regler (måling og kontrol af emissioner) udvikles en solid og troværdig struktur så vidt muligt baseret på eksisterende regler såvel indenfor Klimakonventionen som Kyoto Protokollen, og hvor der især udgangspunkt i de såkaldte nationale kommunikationer.

Langsigtet finansiering

Regeringen vil arbejde for, at konklusionsteksten klarere peger på, hvordan EU i 2011 vil bidrage til at fremme forhandlingerne i UNFCCC om kilder til langsigtet klimafinansiering. En sådan finansiering kan komme fra mange forskellige kilder. For så vidt angår eventuel international medfinansiering fra luft- og skibsfart (bunkerfuels) arbejder regeringen, i FN's søfartsorganisation (IMO), for at udvikle et markedsbaseret globalt instrument om international skibsfart, som bl.a. bidrager til finansiering af klimatiltag i ulande.

Særlige problemstillinger: Overskydende landekvoter

Regeringen lægger særlig vægt på, at overskydende landekvoter ikke udhuler målene i en ny klimaaf tale eller i forbindelse med, at der vedtages en ny forpligtelsesperiode for Kyoto Protokollen, og finder det vigtigt, at der indenfor EU opnås enighed om, at den miljømæssige integritet af en international aftale ikke må forringes på grund af overskydende landekvoter. Den

mest effektive måde at sikre dette på er ved at annullere overskydende landekvoter, som derfor er regeringens prioritet, ligesom regeringen – hvis total annullering af landekvoter ikke er mulig – vil prioritere løsninger, som i videst mulig omfang sikrer den miljømæssige integritet. Hvis det derimod besluttes, at overskydende landekvoter kan overføres til en ny forpligtelsesperiode, kræver det, hvis udhuling af den miljømæssige integritet skal undgås, at landene påtager sig tilsvarende dybere reduktionsmål. Endelig bør det undgås, at der igen i fremtiden skabes nye overskud af landekvoter.

Særlige problemstillinger: LULUCF-regler

De internationale forhandlinger har siden COP15 koncentreret sig om regler på LULUCF, der gør det obligatorisk at medregne optag og udledninger fra skove fra før 1990 (dvs. skovrejsning foretaget siden 1990 er ikke omfattet) i forhold til en landespecifik reference. Referencen skal afspejle effekten af normal skovdrift. En væsentlig fordel ved denne fremgangsmåde er, at det tager hensyn til, at landenes skovsituation er forskellig, og at der er et fuldt incitament til gennem driften at forbedre eller bevare CO₂ optaget i skovsektoren. Den væsentligste ulempe er, at lande kan forsøge at sætte en urealistisk lav reference med henblik på at få kreditter uden nogen ekstra indsats. På den baggrund arbejder regeringen for, at det forudsete eksterne ”review” af landenes referenceniveau bliver så robust og troværdigt som muligt; noget regeringen vil arbejde for også afspejles i konklusionsudkastet. Hvad angår de konkrete LULUCF-regler, støtter regeringen, at disse udbygges med princippet om, at det såkaldte loft for medregning af optag og emissioner skal være asymmetrisk, herunder større og derfor ”mere byrdefuldt” på emissionssiden.

Øvrige spørgsmål

Regeringen vil arbejde for, at konklusionerne afspejler EU’s prioritering af spørgsmål som bunkerfuels (dvs. at sikre emissionsreduktioner fra luft- og skibsfart), fremme af de internationale forhandlinger om landbrug, samt nedbringelse af HFC gasser, gennem samordning med arbejdet under Montreal Protokollen og ved udfasning af projekter med disse gasser.

10. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.